

Универзитет „Адам Мицкјевич“ у Познању
Факултет за пољску и класичну филологију
Институт за словенску филологију

Универзитет у Сарајеву – Филозофски факултет
Одсек за књижевности народа Босне и Херцеговине

**Међународна интердисциплинарна научна конференција
поводом 80. годишњице завршетка Другог светског рата у Европи
*Култура и памћење – рат и мир***

8. – 9. 5. 2025.

Док се у мају 1945. године гајила нада да су ратови ствар прошлости, 80. годишњицу завршетка Другог светског рата свет дочекује са сукобима који се нису успели спречити, укључујући рат у бившој Југославији 1990-их, руску оружану агресију на Украјину и нови сукоб у Појасу Газе. Све је већа забринутост да би се свет ускоро могао суочити с још једним колапсом цивилизације попут глобалног рата те да човечанство није извукло никакву поуку из трагичних догађаја који су обележили 20. в. Нажалост, чини се да је рат редовна стварност, али нове генерације улажу више напора у очување мира.

Култура и сви њени аспекти одиграли су важну улогу у започињању и вођењу ратова, као и у покушајима њихова спречавања (од језика и књижевности преко позоришта, филма, сликарства, музике и других културних феномена, до хисториографије те хуманистичких и друштвених наука уопште). То посебно вреди за различите дискурсе политике културе и сећања. У многим тренуцима историје култура и политика културе, углавном политика сећања, често су надањивале, подстицале или оправдавале ратне иницијативе, доводећи до страдања, чак и злочина геноцида. С друге стране, управо кроз културу, културну политику и политику сећања покушавао се организовати антиратни дискурс културе мира као антитеза „култури рата“.

Ако желимо мир, посебно трајан или барем дуготрајан мир међу људима, народима и државама, нужно је преиспитати феномен рата („феномен Bellona“) као упозорење, с обзиром на последице које ратовање носи: број мртвих, протеривања, избегличке судбине, геноцид, урбицид, културоцид или неповратно уништавање околиша као резултат употребе хемијског, биолошког или чак нуклеарног оружја. Уз теоретска истраживања у академској арили, расправа о овој теми потребна је и намеће нам се као друштвени императив актуелног постмодерног стања човечанства пред новим оружаном сукобима.

На овој свести заснива се међународна интердисциплинарна научна конференција Култура и памћење – рат и мир. Њен циљ је не само обележавање 80. годишњице завршетка Другог светског рата у Европи већ и даљње пропитивање културних дискурса, посебно дискурса политике и културе сећања. С тим у вези, академска заједница Познања, у сарадњи

с пријатељским академским центрима у Босни и Херцеговини, позива на разговор о сећању на Други светски рат и његове последице у дотичним културама, при чему би, као прва жртва избијања Другог светског рата, Пољска требала постати простор за расправу и промишљање рата. Насупрот томе, још увек сукобљено и политички турбулентно подручје Балканског полуострва, посебно Босне и Херцеговине, којим доминирају текући „културни ратови“ и „култура рата“, остаје значајан пример политичке нестабилности у Европи, упркос скоро округлој годишњици Дејтонског мировног споразума (1995), а ускоро ће се навршити и 30 година од трагичних догађаја геноцида у Сребреници (1995).

Полазећи од претпоставке да свако, па и најмање промишљање придоноси изградњи мира, макар и само у облику академске и друштвене расправе, у односу на општу тему конференције желимо подстакнути промишљање о следећим и другим сличним питањима:

- Култура сећања и културна политика Другог светског рата
- Слика рата у култури (херојство, мучеништво, свакодневица...)
- Приказ сећања на Други светски рат
- Сећање на Други светски рат као подстицај за даљње промишљање рата и мира
- Културна политика и сећање на холокауст и друге геноциде
- Рат као урбицид и културоцид
- Женско искуство рата, насиље над женама
- Рат из дечје перспективе
- Рат као патња животиња и уништавање околиша
- Култура и сећање као оруђе рата
- Улога културе, књижевности и медија у ратном хушкању
- Језик као средство рата (ратна реторика, пропаганда, говор мржње...)
- Ратна идеологија у култури, уметности, књижевности...
- Антиратна реторика у култури, уметности, књижевности...
- Феномен рата и феномен мира: Мир као непостојано, привремено стање између узастопних сукоба? Ко је победник, а ко поражени?
- Култура и сећање на мир (крај рата, прекид ватре или нужен компромис?)
- Кад почиње, а кад завршава рат? Од бојног поља и прве линије до простора културе, политике, реторике и медија
- Феномен хибридног рата
- Европска унија као мировни пројекат
- Савремене претње новог империјализма и колонијализма

Конференција је интердисциплинарног карактера, обухвата све дисциплине хуманистичких и друштвених наука те отвара широку расправу о репрезентацији Другог светског рата и сећања на рат у језику, књижевности, широкој култури и визуелним уметностима.

Пријаве за конференцију примају се до **8. 3. 2025.** године. Молимо да пошаљете електронску пријаву на poznan.sarajevo2025@gmail.com.

Радни језици конференције су пољски, босански, хрватски, српски, црногорски и други словенски језици те енглески језик.

Котизација за конференцију износи **500,00 ПЛН** или **120,00 €** (за стране учеснике), а укључује организацију скупа и покривање трошкова издавања рецензиране монографије. Подаци за уплату котизације биће послани учесницима након обавештења о прихватању пријава за конференцију око **20. 3. 2025.** године.

Конференција је планирана у хибридном облику: у Познању, Collegium Maius, ул. Fredry 10, и надаљину путем Microsoft Teamsa. Коначне информације о облику учешћа потребно је доставити до **25. 4. 2025.** године.

Организациони одбор конференције:

Проф. др Ewa Szperlik, председавајућа Организационог одбора, ванредна професорка, Одсек за јужнословенске књижевности

Проф. др Сањин Кодрић, копредседавајући Организационог одбора, редовни професор, Одсек за књижевности народа Босне и Херцеговине

Проф. др Anna Gawarecka, ванредна професорка, Одсек за западнословенске језике и књижевности

Проф. др Marzanna Kuczyńska, ванредна професорка, Славистичка комисија Пољске академије наука, Познањ

Проф. др Алмедина Ченгић, редовна професорка, Одсек за књижевности народа Босне и Херцеговине

Др Magdalena Baer, координаторка Организационог одбора, Одсек за јужнословенске језике

Елмир Спахић, МА, секретар Организационог одбора, Одсек за књижевности народа Босне и Херцеговине

Конференција је суфинансирана средствима за ширење и промоцију научних активности (УиПДН) Пољске академије наука.

